

NEPOSTOJANJE UVJETA ZA SIGURAN RAD POMORCA: TERET DOKAZIVANJA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Presuda br. PŽ-3769/04 od 13. prosinca 2007.

Vijeće: Branka Ćiraković kao predsjednica vijeća, Viktorija Lovrić i

Vesna Buljan kao članovi vijeća

U sporu radi naknade štete zbog ozljede na radu, član posade broda kao tužitelj nije tvrdio niti dokazao da je do ozljeđivanja došlo uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad. Stoga tuženik – brodar nije morao dokazivati da je na strani oštećenog postojala namjera ili krajnja nepažnja u vezi sa štetnim događajem.¹

U postupku je utvrđeno da je prvotuzitelj radio kao pomorac u svojstvu upravitelja stroja kod tuženika kao brodara i ujedno tužiteljevog poslodavca. Tijekom izvršavanja radnog zadatka pao je sa stepenica u strojarnicu i teško se ozlijedio te izgubio radnu sposobnost. Rješenjem Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja oštećenom je priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog gubitka radne sposobnosti. Tuženik je prvotuzitelju isplatio iznos od 14.400,00 USD po osnovi naknade zbog tjelesne ozljede na temelju ugovora o osiguranju, a sukladno odredbama kolektivnog ugovora.

U ovom postupku oštećeni kao prvotuzitelj potražuje naknadu nematerijalne štete za pretrpljeni strah, fizičke i duševne bolove zbog smanjenja životnih aktivnosti te materijalnu štetu za pojačanu prehranu, putne troškove i troškove u vezi liječenja, tuđu pomoć i njegu, izgublenu zaradu radom kod kuće te razliku plaće i mirovine, a supruga i djeca oštećenog kao drugotuzitelj do petotuzitelj potražuju naknadu štete zbog duševnih bolova zbog naročito teškog invaliditeta supruga i oca, sve sa zakonskom zateznom kamatom koja za materijalnu štetu

---

¹ U ovoj presudi primijenjen je Pomorski zakonik iz 1994. godine (Narodne novine broj 17/94, 74/94, 43/96) koji je u čl. 161. st. 3. propisivao da za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede ili smrti člana posade broda koju član posade broda pretrpi na radu ili u vezi s radom na brodu uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad, brodar odgovara ako ne dokaže da je član posade broda štetu uzrokovao namjerno ili krajnjom nepažnjom. Prema pozitivnopravnom uređenju iz Pomorskog zakonika (Narodne novine broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19) za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede ili smrti člana posade ili zbog narušenja zdravlja koju član posade pretrpi na radu ili u vezi s radom na brodu, nastalu od opasne stvari ili opasne djelatnosti, kao i za takvu štetu koju član posade pretrpi na radu ili u vezi s radom na brodu zbog nepostojanja uvjeta za siguran rad, brodar odgovara prema općim propisima o odgovornosti za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti.

teče od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, a za nematerijalnu štetu od presuđenja do isplate.

Trgovački sud u Splitu je ocijenio da prvotužitelj nije dokazao pravnu osnovu za naknadu štete, pa je tužbeni zahtjev u cijelosti odbio presudom br. VI P-873/98 od 21. studenog 2004., a tužiteljima je naloženo da tuženiku naknade parnički trošak.

Protiv presude su žalbu podnijeli tužitelji zbog bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene odredaba materijalnog prava i zbog odluke o trošku parničnog postupka. Žalitelji su predložili da drugostupanjski sud ukine pobijanu presudu i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje. Odgovor na žalbu nije podnesen.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u nastavku VTS) odlučio je da žalba protiv presude nije osnovana. Presudu je ispitao po čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, u nastavku ZPP) u granicama žalbenih razloga na koje su se pozvali tužitelji te pazeći po službenoj dužnosti na apsolutno bitne povrede odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 2, 4, 8, 9 i 11 ZPP-a te na pravilnu primjenu odredaba materijalnog prava. Utvrdio je da u donošenju prvostupanjske presude nisu počinjene apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje sud pazi po službenoj dužnosti.

VTS je istaknuo da je u postupku dokazao da je šteta nastala u vezi sa silaženjem stepenicama koje vode u brodsku strojarnicu, a među strankama je sporno je li tuženik odgovoran za štetu tužitelju, pa je time sporna osnova i visina tužbenog zahtjeva.

VTS je razmatrao postoji li u ovom slučaju odgovornost broдача za štetu zbog propusta da osigura siguran rad. Za štetu nastalu zbog ozljede ili smrti člana posade broда koju ovaj pretrpi na radu ili u vezi s radom na brodu uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad, broдар odgovara ako ne dokaže da je član posade broда štetu uzrokovao namjerno ili krajnjom nepažnjom. Na oštećenom je teret dokaza da je šteta nastala na brodu, na radu ili u vezi s radom i to baš uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad. Ako oštećeni dokaže navedene okolnosti, broдар se može osloboditi odgovornosti samo ako dokaže namjeru ili krajnju nepažnju oštećenog. Sud se pozvao na odredbu čl. 161. st. 3. Pomorskog zakonika (Narodne novine broj 17/94, 74/94, 43/96).

U ovoj parnici oštećeni je naveo da nije bilo propusta broдача u pogledu osiguravanja uvjeta za siguran rad. Isti zaključak, prema mišljenju suda, proizlazi i iz rezultata dokaznog postupka. Prema iskazu svjedoka B. B. "skale su bile sasvim uobičajene i nemaju ništa što bi ih izdvajalo od drugih sličnih skala".

Stepenice su prema navodima istog svjedoka bile uobičajeno čiste, bez vidljivih masnoća, oštećeni je zadužio i koristio radne cipele, a do ovog slučaja nitko nije pao niz iste stepenice. S obzirom na to da tužitelj nije tvrdio niti dokazao da na brodu nisu postojali uvjeti za siguran rad, tuženik nije morao dokazivati da je na strani oštećenog postojala namjera ili krajnja nepažnja u vezi sa štetnim događajem. Zbog toga je drugostupanjski sud zaključio da ne postoji odgovornosti brodarara za štetu uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad.

VTS je razmatrao i pravno pitanje odgovara li u ovom slučaju brodar za štetu po pravilima o odgovornosti od opasne stvari. Po ocjeni VTS-a brodske stepenice same po sebi nisu opasna stvar ako ispunjavaju sve uvjete sigurnog korištenja. Kada se radi o čvrstim ugrađenim stepenicama koje imaju odgovarajuće ruko-hvate, takve stepenice ne omogućuju silaženje na uobičajeni način, već zahtijevaju silaženje licem okrenutim stepenicama uz držanje za rukohvate, ali samim time se ne može zaključiti da se radi o opasnoj stvari. Također, drugostupanjski sud je istaknuo i da se sudska praksa izjasnila da brod sam po sebi nije stvar koja je opasna za članove posade broda, ali da pojedini dijelovi broda mogu biti opasne stvari (npr. brodske dizalice, strojevi u strojarnici broda i dr.). VTS je utvrdio da je prvostupanjski sud pravilno i potpuno utvrdio odlučne činjenice i na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da je nepropisno spuštanje prvotuzitelja brodskim stepenicama uzrokovalo nastupanje šetnog događaja. Način korištenja stepenica uređen je posebnim pravilima s obzirom na konstrukciju stepenica. Osoba koja silazi ili se penje stepenicama mora to činiti licem okrenutim stepenicama, držeći se za rukohvat. Svako drugačije korištenje stepenica može biti na vlastitu odgovornost osobe koja ih koristi. Prema iskazima svjedoka o položaju u kojem je oštećeni pronađen nakon pada, te prema vrsti i mjestu ozljede na tijelu, sudski vještaci su zaključili da je štetni događaj nastao zbog pogrešnog korištenja stepenica. Svi dokazi ukazuju da se oštećeni spuštao stepenicama leđima okrenutim stepenicama, a pri čemu je s obzirom na konstrukciju stepenica imao vrlo uski dio gazišta kao oslonac za stopalo.

Visoki trgovački sud je utvrdio da nije osnovan žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer je prvostupanjski sud utvrdio sve odlučne činjenice. Prihvatio je zaključak prvostupanjskog suda o izostanku tuženikove odgovornosti za štetni događaj te istaknuo da je odbijanjem tužbenog zahtjeva materijalno pravo pravilno primijenjeno, pa je prvostupanjsku presudu potvrdio po čl. 368. ZPP-a.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb

Summary:

ABSENCE OF CONDITIONS FOR SAFE WORK: BURDEN OF PROOF

High Commercial Court of the Republic of Croatia
PŽ-3769/04, 13 December 2007

The shipowner shall be liable for any damage caused by the physical injury or death of a crew member or due to the health impairment that the crew member suffered at work or in connection with work on board due to the absence of conditions for safe work unless the shipowner provides evidence that the crew member caused damage intentionally or due to gross negligence.